

TPS-prosjektet:

Tverrprofesjonell samhandling.

Utvikling av nettbaserte tema innan velferdsutdanning

Statusrapport pr. januar 2015

Prosjektgruppe:

Gerd Børke, Høgskolen Stord/Haugesund
Bente Kvilhaugsvik, Høgskolen Stord/Haugesund
Sigurd Roger Nilsen, Høgskolen i Østfold
Synnøve Hofseth Almås, Høgskolen i Ålesund

Innholdsoversikt

Innledning	side	3
Prosjektets utgangspunkt, intensjoner og rammer		4
Tverrprofesjonelt samarbeid og samarbeidslæring		7
Forelesningsorientert, interaktiv og nettbasert undervisning		10
Plan for prosjektet		11
Statusoversikt - resultatmål og gjennomførte tiltak i TPS-prosjektet 2014		13
Resultatmål 1 – om TPS-kvalifisering - videreutdanning		13
Resultatmål 2 – om gjennomføring av TPS i BA-studiene		14
Resultatmål 3 – om utvikling av digitale læringsressurser		18
Resultatmål 4 – om teamarbeid ved praksisstedene		19
Resultatmål 5 – om digitale nettverk for erfaringsutveksling		20
Formidling i 2014		22
Interne fagseminarer		22
Eksterne fagseminarer		22
Ekstern undervisning		22
Konferanser		22
Annen formidling		23
Utfordringer		24
Tiltaksplan for 2015 (denne tas med til møtet)		25
Felles prosjekttiltak		25
Tiltak ved Høgskolen Stord/Haugesund		26
Tiltak ved Høgskolen i Østfold		26
Tiltak ved Høgskolen i Ålesund		27

Innledning

Siden 1. januar 2014 har Høgskolen Stord/Haugesund (HSH), Høgskolen i Østfold (HiØ) og Høgskolen i Ålesund (HiÅ) samarbeidet om et prosjekt om Tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS-prosjektet). Siktemålet med prosjektet er

å legge til rette for tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS) ved disse høgskolene og prøve ut om bruk av IKT kan være et relevant verktøy for dette.

Etter dette første året i prosjektet er det naturlig å gjøre opp status, oppsummere erfaringer og justere kursen i prosjektet. I denne statusrapporten gir vi først en oversikt over prosjektets utgangspunkt, intensjoner og rammer, viser så til definisjoner og forståelse av begrepene 'tverrprofesjonell samhandling' og 'tverrprofesjonell samarbeidslæring': Deretter trekker vi opp hovedelementene i prosjektplanen, før vi går gjennom hvert enkelt resultatmål og tiltak som er gjennomført i 2014. Vi gir så en oversikt over den formidling prosjektgruppa har gjennomført og de utfordringer i møter gjennom prosjektarbeidet, og til slutt trekker vi frem hva vi har gjort av utprøving av tiltak av nettbasert karakter. Tiltaksplan for 2015 blir lagt fram i møtet på Gardermoen 10. februar 2015.

Innledningsvis kan det være viktig å poengtere noen av begrepene vi bruker, selv om dette blir nærmere gjennomgått senere i rapporten:

Et hovedanliggende i dette prosjektet er *nettstøttete* eller *nettbaserte* studieopplegg, med bruk av digitale verktøy. Med **nettstøttet studieopplegg** forstås det som også kalles «blended learning», altså en kombinasjon av samlingsbasert eller tradisjonell klasseundervisning og bruk av nettet for informasjon og kommunikasjon med og mellom studenter. **Nettbaserte studieopplegg** foregår utelukkende på nettet, uten fysiske møter eller samlinger. I hvilken grad vi i dette prosjektet kan få til nettstøttet eller nettbasert undervisning, er ennå uklart, derfor bruker vi begge begrepene, og vi kan komme til å ikke være helt konsekvente her.

De andre begrepene som er sentrale i dette prosjektet er **enprofesjonell, flerprofesjonell eller tverrprofesjonell utdanning** eller læring. Det er **tverrprofesjonell samarbeidslæring** som er fokus og mål for dette prosjektet. Når vi her bruker begrepet '**tverrprofesjonell**' og ikke '**tverrfaglig**' som kanskje har vært mer vanlig tidligere, så er det for å understreke at det er samarbeid mellom profesjonsgrupper som her er i fokus, ikke tverrfaglighet i betydingen felles innhold.¹

Tverrprofesjonell samarbeidslæring innebærer at studenter fra minst to ulike yrkesretninger arbeider sammen med siktemål å lære hverandres kompetanseområder å kjenne og å lære samarbeid på tvers av yrkesgrupper, med det mål å skape mer helhetlige helse- og velferdstilbud. Å skape de møteplassene for studenter fra ulike studieretninger kan være en utfordring. Det krever samarbeid og samordning på tvers av utdanningsgrenser, og for noen utdanningsretninger også på tvers av utdanningsinstitusjoner. Det ideelle ville være at studenter innen de yrkesretninger som er naturlige

¹ Dette er også i tråd med de internasjonale benevnelsene, 'interprofessional education' versus 'interdisciplinarity'.

samarbeidspartnere i arbeidsfeltet fikk gjennomgå denne type tverrprofesjonell samarbeidslæring i autentiske yrkessituasjoner, eller, som nest best, ved felles case-orienterte læringsopplegg, og som en mulig løsning her – som nettbaserte lærings situasjoner.

Det er slike læresituasjoner dette prosjektet sikter mot å prøve ut og vinne erfaring om verdien av.

Prosjektets utgangspunkt, intensjoner og rammer

TPS-prosjektet bygger på de føringer for tverrprofesjonelt samarbeid og samarbeidslæring som ligger i Samspillmeldingen² og Samhandlingsreformen³. I samspillmeldingen uttrykkes det eksplisitt at det må legges vekt på tverrprofesjonell samarbeidslæring i velferdsutdanningene, og i meldingen om samhandlingsreformen er det en underliggende forutsetning at personellet må kunne samarbeide, dersom intensjonene med bedre flyt mellom tjenester, etater og nivåer skal oppnås.

Tverrprofesjonell samarbeidslæring blir i dette prosjektet definert slik det formuleres internasjonalt:

Medlemmer (eller studenter) fra to eller flere yrkesgrupper som arbeider med oppgaver i helse- og sosialtjenester lærer av, med og om hverandre, med sikte på helhetlige tjenestetilbud.

(Oversatt etter Barr et al. 2005, s. xxiii)

For høgskoleutdanningene innebærer dette at studenter fra (to eller flere) ulike profesjonsutdanninger rettet inn mot arbeid i velferdssektoren møtes i løpet av studietiden, og gjennom interaktive studieopplegg lærer å samarbeide med andre yrkesgrupper og lærer derigjennom å kjenne hverandres yrkesområder, med sikte på framtidig tverrprofesjonelt teamarbeid i ulike samhandlingssituasjoner i yrkeslivet.

Med midler fra Norgesuniversitet for perioden 2014-2016 har TPS-prosjektet fått en vinkling der bruk av digitale medier blir sentralt. Målet for prosjektet har ut fra dette blitt formulert slik:

Å utvikle og prøve ut nettbaserte studieopplegg, med tanke på å undersøke merverdien av å bruke digitale ressurser ved tverrprofesjonell samarbeidslæring.

Ved samarbeid mellom tre utdanningsinstitusjoner vil prosjektet kunne ha en betydelig synergieffekt. Hver av høgskolene har lokale variasjoner i forutsetningen for tilrettelegging av TPS, særlig med bakgrunn i ulike utdanningsporteføljer og avdelingsorganisering ved de respektive høgskolene:

Utdanningsinstitusjon	Avdelinger	Studiested	Utdanningsportefølje (BA innen velferdsfag)	Antall studenter (årlig opptak)
Høgskolen Stord/Haugesund	Avdeling for helsefag	Stord	BA i sykepleie	100
		Haugesund	BA i sykepleie	100
Høgskolen i Østfold	Avdeling for helse- og sosialfagfag	Fredrikstad	BA i arbeids- og velferdsfag	30
			BA i barnevern	40
			BA i sosialt arbeid	45
BA i sykepleie			160	
BA i vernepleie			65	
Avdeling for ingeniørutdanning	Fredrikstad	BA i bioingeniørfag	25	
Høgskolen i Ålesund	Avdeling for biologiske fag	Ålesund	BA i bioingeniørfag	25
	Avdeling for helsefag	Ålesund	BA i sykepleie	150

² Meld. St. 13 (2011-2012) *Utdanning for velferd; Samspill i praksis*

³ St. meld 47 (2008-2009) *Samhandlingsreformen; Rett behandling på rett sted til rett tid*

Pr i dag er undervisningen i bachelorutdanningene ved alle tre høyskolene **enprofesjonell**, bortsett fra en 30 sp studieenhet ved HiØ der fellesinnholdet i rammeplanene blir lagt opp dels som **flerfaglig** (fellesundervisning) og dels som **tverrfaglig undervisning**, det siste med interaksjon mellom studenter på tvers av utdanningsretninger. Fellesinnholdet undervises felles for alle helse- og sosialfagutdanningene. Innen dette opplegget inngår en introduksjon om tverrprofesjonelt samarbeid. Ved sykepleier- og vernepleierutdanningene legges det opp tverrprofesjonell samarbeidslæring i en (flere?) av praksisperiodene. I tillegg legges det opp en «Tverrprofesjonell uke» der det inngår ulike praksisbesøk og der studentene arbeider med ulike oppgaver med fokus på tverrprofesjonelt samarbeid.

En forutsetning for tverrfaglig eller tverrprofesjonell samarbeidslæring er at studenter fra ulike yrkesretninger møtes i studietiden. Dette vil kreve samarbeid på tvers av institusjoner i de tilfeller der en utdanningsinstitusjon har kun ett eller noen få BA-studier innen velferdsfagene. For de aktuelle høyskolene her, så er det f. eks. ingen som har terapi-utdanninger (BA i ergoterapi eller fysioterapi), og heller ingen radiografutdanning. Terapiutdanningene gir yrkeskompetanse som er sentral i f. eks. rehabiliteringsfeltet, som igjen er et viktig fokusområde innen kommunehelsetjenesten. Radiografer er hovedsakelig tilknyttet sykehus eller røntgeninstitutter, men med dagens organisering av intermedieæravdelinger kan det også bli spørsmål om denne yrkesgruppen vil ha plass i de tverrprofesjonelle teamene her. Legeutdanningen er universitetsstudium, og har andre rammer enn helse- og sosialfaglige utdanninger ved høyskolene. Samtidig er legene en sentral yrkesgruppe innen de aller fleste helsetjenestetilbud. Det er også lite tradisjoner for samarbeid mellom helsefaglige og sosialfaglige utdanninger. I flere arbeidsfelt, særlig innen rusomsorg og psykiatri, er imidlertid et nært samarbeid mellom helse- og sosialpersonell en forutsetning for kvalitet i tilbudene. Helse- og sosialpersonell vil også ha nært samarbeid med barnehager og skoler, særlig med tanke på forebyggende arbeid blant barn og unge.

Alle de helse- og sosialfaglige utdanningene har imidlertid stort sett praksis i det samme yrkesfeltet, selv om det vil være variasjoner i tyngdepunktet for hvor helsepersonell og sosialpersonell vil befinne seg. Det er imidlertid befolkningens sammensatte og ofte komplekse helse- og sosialproblemer velferdsyrkene skal møte. Det vil således være ideelt om det i praksisfeltet og kan skapes møtepunkter der studenter på tvers av studieretninger kan **lære av, med og om** hverandre med sikte på tverrprofesjonelt samarbeid og helhetlige tjenestetilbud.

En annen løsning for å bringe studenter fra ulike profesjonsretninger sammen er å organisere nettbaserte opplegg, der studenter kan arbeide med case, og således få et visst kjennskap til ulike profesjoners arbeidsfelt og erfare å samarbeide med studenter med annen yrkesinnretning via nettet. Dette kan legge grunnlaget for å kunne lære av, med og om hverandre i praksissituasjoner ellers. (Et slikt nettbasert opplegg planlegges nå innen UH-nett Vest, omtales senere).

Tverrprofesjonelt samarbeid innebærer nye tema eller fokus i utdanningene, som har vært lite fremme hittil. Det betyr at TPS vil berøre og utfordre både undervisningsopplegget ved høyskolen og i praksisfeltet, og det utfordrer samarbeidsstrukturer og –relasjoner i yrkesfeltet. En rekke spørsmål oppstår:

Kan yrkesfeltet vise eksemplarisk tverrprofesjonelt teamsamarbeid, som kan være modeller for framtidige yrkesutøvere, dvs. vise studenter hvordan samarbeid yrkesgrupper i mellom kan og bør være?

Hvilke yrkesgrupper arbeider faktisk sammen i dag, og hvilke samarbeidsfora og/eller samarbeidsstrukturer finnes?

Kan digitale medier brukes i større grad ved tverrprofesjonell samarbeidslæring? Kan dette skape møtepunkter mellom studenter fra ulike yrkesretninger?

Hvilke oppgavetyper og studiemodeller vil egne seg for tverrprofesjonell samarbeidslæring? Hvordan kan studentene i teoristudiene forberedes til erfaringslæring i yrkesfeltet? Kan studenter arbeide sammen med felles problemløsning i autentiske yrkessituasjoner, med sikte både på helhetlige tjenestetilbud og relasjonslæring?

Ut fra den prosjektplanen som gjelder for hele prosjektet, så gir denne statusrapporten en oversikt over den utviklingsprosess og de tiltak som har vært gjennomført ved de respektive høyskolene det første prosjektåret, og det skisseres en plan for tiltak i løpet av 2015.

Tverrprofesjonelt samarbeid og tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS)

Før vi går videre er det nødvendig at vi presiserer **hva** vi forstår med 'tverrprofesjonelt samarbeid' eller 'tverrprofesjonell samhandling' og 'tverrprofesjonell samarbeidslæring' (TPS).

Tverrprofesjonelt samarbeid

Barr et al (2005) definerer 'tverrprofesjonelt samarbeid' som

(Tverrprofesjonelt samarbeid) oppstår når

1, samarbeidspartnere fra **ulike yrkesgrupper**

2, arbeider med **samme oppgavefelt**,

3, men har **hver sine innfallsvinkler eller arbeidsoppgaver**.

Innfallsvinklene er **komplementære** – men gjensidig avhengige av hverandre. Tverrprofesjonelt samarbeid eller samhandling er mer enn «summen av delene», samhandling er et fellesprodukt, det blir skapt i det relasjonelle feltet. Det er i dialogiske samhandlingssituasjoner valg og beslutninger om tjenestetiltak må gjøres, ikke som administrativ koordinering. Det krever således et fellesskap mellom aktører innen tjenestefeltet. Byråkratiske ordninger, prosedyrer eller en klar oppgavefordeling er ikke tilstrekkelig.

Orvik (2004) trekker fram skillet mellom 'samarbeid' og 'samhandling'. Han hevder at

*samhandling er mer konkret og forpliktende enn samarbeid., at samhandling er ikke bare å samle trådene, men innebærer en **gjensidig tilpasning** mellom egne og kollegenes arbeidsoppgaver, at forholdet mellom personer må være basert på **tillit, gjensidighet og likeverd...** og at de berørte må ha en **fellesforståelse** av situasjonen og i større grad enn ved samarbeid være **forpliktet** når det gjelder å få ting til sammen.*
(s. 256)

Dette, å få til fellesskap omkring ansvar og fordeling av oppgaver, er ett springende punkt for å få tverrprofesjonell samhandling til å bli arbeidsmønsteret.

Når tverrprofesjonell samhandling er spesielt viktig

Når kompleksiteten er stor, og problemløsning eller tjenestebehov krever **innsats fra mer enn en yrkesgruppe**, er det spesielt viktig med tverrprofesjonell samhandling. Dette vil selvsagt gjelde i alle ledd innen helse- og sosialtjenestene, både i primær- og spesialisthelsetjenester, så vel som i velferdssektoren generelt.

I høyspesialiserte helsetjenester, som ved t.d. akuttmedisin, er teamarbeid innarbeidet som mønster. Hver spesialist, eller yrkesgruppe, vet nøyaktig hva som er vedkommende sin oppgave, og samhandlingen er drillet inn og den foregår oftest under tidspress. Tilsvarende innøvelse av ulike spesialistoppgaver finner vi ikke i tjenestetilbud som ikke har det samme tidspresset, eller er av livsviktig karakter. Graden av samhandling vil, allikevel, ha like stor betydning her, om kvalitet i tjenestetilbudet skal være et mål.

I dag er det særlig innen de kommunale helse- og sosialtjenestene vi finner de store utfordringene med samhandling mellom ulike yrkesgrupper. I tråd med Samhandlingsreformen skal kommunene ta i mot pasienter fra spesialisthelsetjenesten (sykehusene) så snart pasientene er utredet eller ferdig behandlet. Liggetiden ved sykehusene blir kortere og pasienter blir raskere overført til kommunene. Har så de kommunale helse- og sosialtjenestene apparat til å ta i mot mer behandlingstrengende pasienter? De senere årene har vi hatt en omfattende sykehjemsutbygging i kommunene rundt omkring i landet. Men sykehjemsplasser er ikke nok. Hvordan er det med personelldekningen her? Er sykehjemmene rene pleieinstitusjoner, eller er det knyttet rehabilitering til disse? Har kommunene ergoterapeut- og fysioterapeutstillinger, de sentrale personellgruppene innen rehabilitering? Og, i så fall, hvilke roller og funksjon har de?

Med vekt på eldre sin rett til å velge om de vil bo hjemme eller på institusjon når behovet for hjelp øker på, har hjemmetjenester blitt bygd ut i alle kommunene. Disse tjenestene har i stor grad hatt karakter av hjemmesykepleie. Om brukerne ikke er i en ren pleiesituasjon og de treng opptrening eller tilrettelegging for å utnytte egen funksjon bedre, eller de trenger tjenester av sosial karakter, hvordan kommer da andre yrkesgrupper inn i denne tjenesten?

I dag ser vi også at det blir lagt vekt på utbygging av kommunale akutte døgnbehandling (KAD), eller avdelinger som kan ta i mot behandlingstrengende pasienter etter utskrivning fra sykehus for videre rehabilitering i hjemmkommunen. Igjen, har alle kommuner t.d. ergoterapeut- og fysioterapeutstillinger? Vil KAD bli av en slik størrelse at det her kan være behov for bioingeniør-, radiograf- eller sosionomstillinger? Hvor mange ulike personellgrupper vil, skal eller bør de kommunale helse- og sosialtjenestene ha?

Helsedirektoratet har siden 2012 hatt en kampanje om «bedre tverrfaglig innsats for barn og unge» (BTI), med åtte prøvekommuner som har hatt i oppdrag å utvikle det forebyggende arbeidet blant barn og unge, med tanke på tidlig innsats når problem oppstår. Dette er tiltak som trolig skal videreføres til alle kommuner. Dette vil kreve et nært samarbeid mellom barnehage-, skole-, helse-, sosial- og barneverntjenester, og kanskje også rusomsorg og forebyggende politiarbeid.

Er personellet klar til de samhandlingsutfordringene som ny organisering av velferdstjenestene bringer med seg?

Tverrprofesjonell samarbeidslæring

Når det gjelder 'tverrprofesjonell samarbeidslæring' så viser vi igjen til en definisjon uttrykt av Barr et al (2005):

'Tverrprofesjonell samarbeidslæring' skjer når

*medlemmer (eller studenter) fra to eller flere yrkesgrupper som arbeider med oppgaver i helse og sosialtjenester **lærer av, med og om hverandre** – med sikte på helhetlige tjenestetilbud.*

(vår oversettelse)

Denne definisjonen viser at for å kalle det 'tverrprofesjonell samarbeidslæring' (TPS), så må det være lærende fra minst to ulike yrkesgrupper som arbeider med sammen for å løse felles oppgaver, dvs. det er en interaktiv læresituasjon, der en ikke bare lærer av og sammen med hverandre, slik det blir definert ved interaktive pedagogiske tilnærminger eller læresituasjoner. Målet er også at studentene/deltakerne skal lære OM hverandre, lære å kjenne hverandre sine kompetanseområder. Oppgaveløsningen, som kan være konkret og resultatorientert, bærer i seg erfaring med å samarbeide, eller med å arbeide i team. Dette innebærer en metarefleksjon på relasjonene i samarbeidsforhold, et fokus ikke bare på produkt eller resultat, men på prosessen og hvordan teamet kan framstå som en helhet overfor bruker, klient eller pasient.

Om studenter fra ulike studieretninger følger samme forelesninger, gjennom felles undervisning, er det således ikke snakk om tverrprofesjonell samarbeidslæring (TPS). Fokuset må være på samarbeid mellom ulike yrkeskompetanser om en skal snakke om TPS, og samarbeid lærer en best gjennom erfaringslæring. En vesentlig komponent innen TPS er oppdagende læring og å erfare fellesansvar ved tilrettelegging av tiltak for, og sammen med, bruker/klient/pasient. Tverrprofesjonell samhandling skjer i dialogiske samspill mellom representanter for ulike yrkesgrupper.

Enprofesjonell, flerprofesjonell eller tverrprofesjonell utdanning

Vi kan, som nevnt, dele inn utdanning i tre ulike modeller: enprofesjonell, flerprofesjonell og tverrprofesjonell. Eksempel på **enprofesjonell** utdanning er de profesjonsutdanningene på bachelornivå som vi i dag har. Her blir, i hovedsak, all undervisning organisert innen en og samme utdanning. **Flerprofesjonell** utdanning kan organiseres som fellesundervisning for studenter fra flere studie- eller profesjonsretninger. Dersom dette foregår i forelesningsform kan det være forelesninger i temaer eller fag som vil inngå i flere utdanninger (eks. anatomi, psykologi, sosiologi etc). Slik undervisning er ikke nødvendigvis interaktiv eller vil føre til at studenter blir kjent med hverandre på tvers av utdanningsretninger. **Tverrprofesjonell** utdanning innebærer interaktiv læring der studenter gjennom samarbeid med hverandre både lærer om hverandres kompetanseområder og de lærer å samarbeide. Eksempel på slike læringsopplegg kan være av case-orientert, praksis- eller problemorientert art.

Tre utdanningsmodellar

Einprofesjonell utdanning	Fleirprofesjonell utdanning	Tverrprofesjonell utdanning
Ingen forbindelse med andre utdanningsretningar ("silo"-utdanning)	Felles undervisning Felles føreløsingar: ut frå effektivitetsomsyn, eller at innhaldskomponentar er like for ulike utdanningar	Interaktiv læring med studentar frå ulike profesjonsretningar: Å lære av, om og saman med kvarandre Siktemål: Samarbeidskompetanse Kjennskap til kvarandre sine kompetanseområde

Når vi snakker om tverrprofesjonell samarbeidslæring i TPS-prosjektet, så er det nettopp disse karakteristikkene av tverrprofesjonell utdanning som gjelder. Utfordringene er å koble sammen studenter fra ulike studieretninger, når høgskolen selv har kun en eller to studieretninger innen hele- og sosialfag. Da må det etableres samarbeid på tvers av utdanningsinstitusjoner.

Forelesningsorientert, interaktiv, og nettbasert undervisning

Selv om det i dag legges mer og mer vekt på studentaktive læringsformer innen høgre utdanning, så står forelesningstradisjonen sterkt. Når vi snakker om samarbeidslæring er dette imidlertid både et tema og en læringsaktivitet som vanskelig lar seg formidle innen forelesningsmodellen. Samarbeid læres best gjennom erfaring. Det krever noe å samarbeide om, og det forutsetter metarefleksjoner på samspillet som foregår mellom deltakerne i et arbeidsfellesskap. Det er således gjennom interaktive læringsprosesser at samarbeidslæring bør foregå, der studenter kan møtes, bli utfordret på å løse felles oppgaver, erfare og dermed lære hva samarbeid er og hvilke relasjonskvaliteter samarbeidende yrkespersoner bør mestre.

Kan slike læresituasjoner også tilrettelegges som nettbaserte studier? Hva skal til for å skape læresituasjoner der studenter lærer å samhandle, eller som definisjonen sier, ***lærer av, med og om hverandre?***

Et nettbasert studieopplegg med fokus på samarbeidslæring har noen forutsetninger:

- Organisering av grupper satt sammen av studenter fra ulike studieretninger som kan arbeide sammen
- Tilrettelegging av et felles vevsted som alle studentene har tilgang til
- Oppbygging av et innhold som har fokus på samarbeidsproblematikk – og i vår sammenheng samhandling mellom velferdsstatens yrker, til beste for og sammen med brukere, klienter, pasienter
- Tilrettelegging av gode læringsoppgaver, evt.
 - o case som studentene i fellesskap kan arbeide med, eller
 - o autentiske bruker/klient/pasient utfordringer som studentene i fellesskap skal lage et behandlings-, omsorgs- eller rehabiliteringstiltak for
 - o kartlegging av behov og tiltak i en konkret situasjon
- Gode arbeidsinstruksjoner, hva studentene skal gjøre eller hvordan de skal gå frem
- Evaluerings-, veilednings-, tilbakemeldings- og vurderingsopplegg: hvordan skal lærere/veiledere kunne stimulere til studentenes læring?

Det er denne type læringsopplegg TPS-prosjektet sikter mot å utvikle og prøve ut.

Plan for prosjektet

I planen for prosjektet ble målet for prosjektet uttrykt gjennom tre hovedspørsmål:

Prosjektet skal utvikle kunnskap om korleis digitale verktøy kan understøtte studentane si utvikling av tverrprofesjonell samarbeidskompetanse:

- *Kva for meirverdi får TPS ved bruk av dei utvalde digitale læringsverktøy og læringsressursane?*
- *Kva for meirverdi vil digitale verktøy gi ved samarbeid mellom fleire høgskolar i utvikling av nye undervisningsopplegg?*
- *Kva for meirverdi får praksisfelleskap i si utvikling av teammodellar, ved å inngå i samarbeid med høgskolens digitale TPS-opplegg?*

Planen sier også følgende om evaluering av prosjektet:

Evaluering av prosjektet vil skje gjennom nedteikning og systematisering av erfaringar gjennom kontinuerleg loggføring (blogg). Tilbakemeldingar frå studentar, lærarar, rettleiarar og praksisfelleskap vil bli henta inn gjennom digitale evalueringsskjema undervegs i prosessen og ved avslutning.

Prosjekterfaringar vil bli formidla i

- *Årlege nettverksseminar (i TPS-nettverket)*
- *Årlege nordiske nettverksseminar (NIPNET)*
- *ATBH-konferansar (Pittsburgh, USA i 2014, Oxford, UK i 2016 og Auckland, NZ, i 2018)*
- *Interne seminar ved kvar av høgskolane (felles med praksisfelt)*
- *Norgesuniversitetets høstseminar*
- *Artiklar i UNIPED, Journal of Interprofessional Care etc*
- *Undervegs- og sluttrapportar (til m.a. Norgesuniversitetet)*
- *Høgskolane sine websider*
- *Prosjektets blogg*

Sentralt i prosjektet er utvikling av digitale læringsressurser. Om dette sier planen:

Prosjektet skal utvikle læringsressurser om tverrprofesjonell samhandling i form av

- *Lærestoff om tverrprofesjonell samhandling for aktuelle LMS-system eller opne nettsider*
- *LMS-rom som informasjons- og kommunikasjonskanal ved opplegg/moduler om tverrprofesjonelt samarbeid*
- *Ein case-bank (videosnuttar) for bruk i læringsopplegg om tverrprofesjonell samhandling*
- *Video-/audioførelesingar for LMS eller aktuelle nettsider*
- *Bruk av Adobe Connect og/eller Skype som kommunikasjons- og tilbakemeldingsverktøy.*

I første omgang vil læringsressursane bli delt mellom dei involverte institusjonane. Case-bank og video-/audioførelingar blir felles ressursar.

Framdriftsplanen ble utformet slik:

Aktivitet	2014				2015				2016	
	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2
Felles «kick-off»-seminar for nøkkelpersonar i prosjektet ved dei tre høgskolane	X									
Oppbygging av LMS-rom for TPS ved kvar av høgskolane	X									
Utvikling av nettbasert vidareutdanning i TPS, for lærarar og praksisrettleiarar ved kvar av høgskolane	x	X								
Gjennomføring av nettbasert vidareutdanning i TPS, for lærarar, praksisrettleiarar og yrkesutøvarar		x	x	x	x	x	x	X		
Utvikling av case-bank, case i tekstform og videosnuttar		x	x	x	X					
Lage pensumliste – artiklar, bokkapittel, rapportar, nettressursar		x	x	x	x	X				
Introduksjonsseminar 1 – planarbeidsgruppe på tvers av tre høgskolar			x	x	x	x	X			
Felles planarbeid via Adobe Connect		x	x		x		X			
Introduksjonsseminar 2 for TPS-fasilitering for lærarar og praksisrettleiarar, lokalt ved kvar av høgskolane			x	X						
Introduksjonsseminar 3 for praksisfeltet ved kvar av høgskolane, tema: teamarbeidsmodellar i praksis		x	x	X						
Gjennomføring av TPS-emne i BA-studiet ved kvar av høgskolane			x	x	x	x	x	X		
Kurs/arbeidsseminar i digital historiefortelling ved kvar av høgskolane				x		x		x		
Undervegsevaluering, innhente informasjon om erfaringar, rapportar og tilbakemeldingar		x	x	x	x	x	x	x	x	X
Formidling ved konferansar/seminar – ATBH7, NIPNET, TPS-nettverk, NUV, felles sluttseminar ved høgskolane		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Publisere rapportar, artiklar etc. – sluttrapport					x	x	x	x	x	x

... Merket med gult er gjennomført i 2014.

Resultatmål og tiltak ble i prosjektplanen formulert i fem avsnitt:

Resultatmål 1	Utviklet og gjennomført minimum to kull nettstøttet vidareutdanning i tverrprofesjonell samhandling (15 studiepoeng), for lærere, veiledere og yrkesutøvere innen velferdsutdanning og –sektor.
Resultatmål 2	Utviklet og gjennomført nettstøttet tema/delemne om tverrprofesjonell samhandling innenfor bachelorstudiene ved tre høgskolar (HSH, HiØ, HiÅ). Studieopplegget skal være støttende til de praktiske læresituasjonene studentene er i.
Resultatmål 3	Utvikle digitale læringsressursar (lærestoff og case) til bruk i grunn- og vidareutdanning for å lære tverrprofesjonell samhandling
Resultatmål 4:	Utvikle gode teammodellar ved utvalgte praksissteder innen utvalgte kommuner og institusjoner i nedslagsfeltet for hver av de tre høgskolane, og prøve ut digitale samhandlingsverktøy.
Resultatmål 5	Etablere digitale nettverk for erfaringsutveksling og vidareutvikling av teamkompetanse i nedslagsfeltet for hver av de involverte høgskolane.

I det etterfølgende gis det en statusoversikt som viser tiltak ved hver av høgskolane i forhold til hvert av resultatmålene, i hvilken grad målene og de planlagte tiltakene er oppnådd og hva som bør fokuseres sterkere.

Statusoversikt - resultatmål og gjennomførte tiltak i TPS-prosjektet - 2014

I denne oversikten gjennomgås status for oppnåelse av resultatmål og gjennomførte tiltak i 2014:

Resultatmål 1:

Utviklet og gjennomført minimum to kull nettstøttet videreutdanning i tverrprofesjonell samhandling (15 studiepoeng), for lærere, veiledere og yrkesutøvere innen velferdsutdanning og –sektor.

Tiltak:

Et pilotkull med 32 deltakere i videreutdanningsstudiet i *Tverrprofesjonell samhandling*, som startet opp høsten 2013, ble avsluttet i januar 2014. Ved dette kullet var ca. halvparten av deltakerne fra prøvekommuner innenfor Helsedirektoratets kampanje «Bedre tverrfaglig innsats for barn og unge», rettet inn mot tidlig intervensjon og forebyggende arbeid når problemer avdekkes blant barn og unge.

Et nytt kull, med 22 deltakere (19 deltakere gjennomførte) startet opp i august 2014. Her var det med tre lærere fra HiØ og to fra HSH. HiØ hadde også med seks deltakere fra helsehusene i Halden og Fredrikstad, som vil bli viktige medarbeidere i TPS-prosjektet. Vi håper også at flere av deltakerne fra HSH's nedslagsfelt vil bli aktive medarbeidere i prosjektet.

Status

Studiet i *Tverrprofesjonell samhandling* fikk H-2014 en sterkere nettstøttet profil enn det var for det første kullet. Studiet legges nå opp tilnærmet nettbasert, med strukturert oppgavearbeid på nettet og med et miniprojektarbeid i lokale (eller virtuelle) grupper som gjennomgående arbeid. Pilotstudiet H-2013 ble lagt opp med tre tre-dagers samlinger og en avsluttende samling på to dager.

H-2014 ble samlingene redusert til en to-dagers oppstartsamling, en midtsamling på en dag og en avsluttende samling på to dager. Studiet ble lyst ut med tanke på opptak av nytt kull januar 2015. Denne gangen ble det foreslått lokale dagssamlinger (foreslått Stord/Haugesund, Fredrikstad og Ålesund), for å kunne være et tilbud i nedslagsfeltet for de tre høgskolene som er involvert i prosjektet. Dette slo ikke til, og studiet starter nå opp med 12 deltakere ved HSH. To påmeldte deltakere fra Mørere regionen trakk seg, da det ikke var andre som meldte seg på derfra, og det dermed ikke var grunnlag for en lokal gruppe der. Studiet legges nå opp nettbasert, men med en introduksjonssamling for å legge grunnlag for samarbeid på nettet og i lokale grupper, og med en dagssamling i midten i tillegg til den avsluttende samlingen som er del av avsluttende vurdering. Samlingene er et tilbud, men ikke med frammøteplikt.

Til tross for distribusjon av et stort antall brosjyrer ved alle tre høgskolene og til høgskolenes praksisfelt, så har det altså ikke meldt seg flere deltakere i år.

Konklusjon:

For oppnåelse av resultatmål 1 er tiltaket godt i gang, selv om det har vist seg vanskelig å rekruttere deltakere. Vi erfarer at selv om tverrprofesjonell samhandling er en forutsetning for gjennomføring av Samhandlingsreformen som kommunene i dag er sterkt berørt av, så har vi ikke nådd fram med å tilby dette kvalifiseringsopplegget for å kunne styrke det tverrprofesjonelle samarbeidet. Vi overraskes også over at søkere som ønsker å starte ved studiet ikke har blitt støttet av sine overordnede, også søkere som faktisk har samhandlingskoordinerende stillinger i kommunene.

Prosjektmessig har likevel gjennomføringen av studietilbudet hatt betydning for å utvikle og prøve ut nettstøttete eller nettbaserte opplegg. De erfaringene vi gjør her, vil kunne legges til grunn for utvikling av nettstøttete opplegg i BA-studiene, både innholdsmessig og med hensyn til den nettbaserte tilretteleggingen. Se mer om dette i senere kapittel.

Resultatmål 2

Utviklet og gjennomført nettstøttet tema/delemne om tverrprofesjonell samhandling innenfor bachelorstudiene ved tre høyskoler (HSH, HiØ, HiÅ). Studieopplegget skal være støttende til de praktiske læresituasjonene studentene er i.

Å legge til rette temaet «tverrprofesjonell samhandling» gjennom tverrprofesjonell samarbeidslæring vil innebære å bringe inn noe nytt i de utdanningene vi har med å gjøre. Det berører den timeplanstrukturen som er for hver utdanning, og det vil kreve samarbeid over utdanningsgrenser. Dette er utfordringer som prosjektet ikke har funnet den endelige løsningen på.

Tiltak

Nedenunder gjengir vi de tiltak som har vært igangsatt ved hver av høyskolene. De fleste tiltakene her er av forberedende art, og foregår til dels som enprofesjonelle studieopplegg, dvs. er enda ikke utviklet som tverrprofesjonell samarbeidslæring. Nettstøttete/nettbaserte temaer er i liten grad utprøvd hittil.

HSH: Enprofesjonell undervisning, innenfor rammeplanens fellesinnhold:

I kommunikasjonsundervisning i samfunnsfag, emne IV i bachelorstudiet i sykepleie har undervisningen H-2014 blitt gjennomført med tanke på å legge et grunnlag for senere fokus på tverrprofesjonell samhandling. Her har det blitt prøvd ut bruk av digitale fortellinger som tilnærming, med godt hell og med entusiasme fra studentene. Sykepleierstudenter i kull 2013 vil få undervisning om tverrprofesjonell samhandling våren 2015, da også som et enprofesjonelt opplegg.

To av lærerne ved HSH deltok i videreutdanningsstudiet i Tverrprofesjonell samhandling og arbeidet der sammen med tre deltakere (lærere) fra HiØ om et miniprojekt om planlegging av TPS ved de respektive høyskolene.

HiØ: Fellesundervisning, innenfor rammeplanens fellesinnhold:

Det er igangsatt et arbeid med sikte på å revidere studieplanen for BA-studiet i sykepleie. Fellesopplegget (30 sp) vil i den sammenheng bli gjennomgått.

Forberedende tverrprofesjonell samarbeidslæring:

I, Som ledd i arbeidet med revisjon av fagplanene har HiØ gitt støtte til prosjektet *Brukermedvirkning i det tverrfaglige samarbeidet*, med Helsehuset i Fredrikstad,

Helsehuset i Halden og Aremark og HiØ som samarbeidsparter. Tre deltakere fra hver av de tre virksomhetene har gjennomført videreutdanning i tverrprofesjonell samhandling H-2014. Intensjonen med dette er blant annet å forberede studieplan-revisjon ved utprøving av miniprojekter, både innad i høgskolen og ved helsehusene.

2. I praksisstudiet vil det bli lagt vekt på å etablere tverrprofesjonelle møteplasser. Dette innebærer å bruke erfaringer fra tidligere prosjekter; skyggepraksis, tverrprofesjonelle tospann og tverrprofesjonell uke. I tillegg er målsettingen å etablere møteplasser med studenter/yrkesutøvere som ikke tradisjonelt har vært en del av de nevnte prosjektene. Dette gjelder primært fysioterapeuter og ergoterapeuter. Dette muliggjøres ved at helsehusene er praksisarena. Her er disse faggruppene sentrale, blant annet ved ulike rehabiliteringsenheter. På rehabiliteringsavdelingen ved Helsehuset i Fredrikstad har en ergoterapeut og en fysioterapeut fungert som biveiledere for sykepleierstudentene i praksisstudiene, med spesiell fokus på tverrprofesjonell samhandling.⁴

Enprofesjonell, forberedende samarbeidslæring:

Praksisstudier for Bachelorstudenter i sykepleie i emnet *Sykepleierens undervisende og ledende funksjon*, i 3. studieår. Ved helsehusene i Fredrikstad, Halden og Aremark, Moss og Sarpsborg legges det nå til rette prosjektpraksis i disse temaene. Hensikten er å styrke vektleggingen av tverrprofesjonell samhandling, både gjennom revisjon av det teoretiske innholdet og organisering av praksisstudiene. Revisjon av det teoretiske innholdet innebærer en økt vektlegging av sykepleieren som faglig leder og koordinator, og i den sammenheng fokuseres det på betydningen av tverrprofesjonelt samarbeid. Ved individuell hjemmeeksamen i emnet – tema *Sykepleierens organisatoriske kompetanse* – kan studentene velge mellom tre definerte problemstillinger. En problemstilling for høsten 2014 er følgende: *Hvordan kan kombinasjonen av kompetanse hos de ansatte skape synergieffekt og komme pasient og pårørende til gode?*

HiØ's deltakelse i TPS-prosjektet var initiert av Forskergruppen *Tverrprofesjonelt/tverrfaglig samarbeid og samarbeidslæring*. Forskergruppen har representanter fra helsehusene i prosjektet.

HiÅ: Ved Ålesund sjukehus, Avdeling for fysikalsk medisin og rehabilitering ble det våren 2014 gjennomført et opplegg med samarbeidslæring for sykepleierstudenter fra Høgskolen i Ålesund og ergoterapeut- og fysioterapeutstudenter fra Høgskolen i Sør-Trøndelag. Her skygget studentene hverandre i fire dag, det ble gjennomført workshop. Det ble forelest om utfordringer ved tverrprofesjonelt samarbeid og vist en videosnutt som viste mangel på tverrprofesjonelt samarbeid i et pasientforløp. Studentene og de ansatte reflekterte over samarbeidsproblematikken. En tilsvarende video der de profesjonelle arbeidet på tvers av profesjonsgrensene ble vist avslutningsvis i workshopen. Studentene fylte ut et templat om hva som karakteriserer de aktuelle profesjonene (også egen), hvor profesjonene arbeidet og hvem de samarbeidet med.

Status

HSH: Læreplanene i sykepleierutdanningen i HSH er nettopp revidert/under revisjon, og plass og omfang av TPS drøftes. De nye planene vil gjelde fra de er godkjent for kull 2014.⁵ Læreplaner, emneplaner og flere studiekraav i praksisstudiene støtter fokus på tverrprofesjonell samhandling, men det gjenstår likevel mye arbeid for å få TPS integrert i undervisning i teoretiske og praktiske studier.

⁴ Disse har gjennomført videreutdanningen i Tverrprofesjonell samhandling

⁵ Kullet som starter høsten 2014

Lærere i sykepleierutdanningen snakker sammen om tverrprofesjonelt samarbeid, og det er en økende bevissthet omkring behovet for at studenter skal utvikle tverrprofesjonell samarbeidskompetanse, og for at de senere skal klare å ivareta helhetlige pasientforløp i et samarbeid med andre yrkesgrupper. Det har foreløpig ikke vært lagt til rette for at sykepleierstudentene skal *lære av, om og sammen med* studenter fra andre yrkesgrupper. Det legges derimot i noen grad til rette for at de kan lære av ferdig utdannede fra andre yrkesgrupper, og derigjennom få et innblikk i ulike yrkesgruppers innfallsvinkler i felles oppgaveløsninger i helsearbeidet.

Etter hvert som bevisstheten om behovet for fokus på tverrprofesjonelt samarbeid øker, stimulerer lærere studentene til å bruke de mulighetene som finnes ved hvert enkelt praksissted. Dette blir foreløpig individuelt utformet mellom hver enkelt student, dennes kontaktsykepleier og lærere i individuelle veiledningssamtaler. Studenter og kontaktsykepleiere har blitt mer årvåkne på tverrprofesjonelt samarbeid. Det å legge til rette for TPS i sykepleierutdanningen i HSH, og sikre at alle studentene lærer tverrprofesjonelt samarbeid gjenstår imidlertid.

Foreløpig er en også i dette temaet innenfor en enprofesjonell utdanningsmodell, men med noen spredte ansatser til tverrprofesjonell samarbeidslæring: ved simuleringsundervisning ved Haugesund sjukehus lærer sykepleierstudenter sammen med legestudenter fra Universitetet i Bergen og ved Bjørgene undervisningssykehjem deltar sykepleierstudenter sammen med lege- og farmasiststudenter i et såkalt «TVEPS»-opplegg, i regi av TVEPS,⁶ Universitetet i Bergen.

Når det gjelder bruk av digitale læremidler ble undervisning i kommunikasjon for kull 2014 lagt opp som «flipped classroom», blant annet med fremvisning av en film om kommunikasjon som lærerne hadde laget. Studentenes obligatoriske studiekraft var fordelt på ni tema innenfor kommunikasjon med fremlegg som rollespill/filmet rollespill. 35 av 36 grupper viste rollespillet som en digital historie. Dette materialet blir gjort tilgjengelig for alle lærerne, som vil kunne bruke det videre i sin undervisning. Det arbeides også med å legge til rette en læringsplattform for tverrprofesjonell samarbeidslæring. Her pågår det et samarbeid mellom institusjonene i UH-nett Vest, der HSH vil være meddeltakere.

Det arbeides med kontakt med kommunehelsetjenesten og avdelinger ved sykehus som er aktuelle for studenter fra HSH å ha praksis ved, for å legge et grunnlag for utvikling/videreutvikling av tverrprofesjonelle team i praksisfeltet som kan bli eksemplariske for studenters teamlæring i praksis.

HiØ: Fellesopplegget (30 sp) skal nå, som nevnt, gjennomgås. Det arbeides parallelt med tilrettelegging av TPS ved helsehusene i Fredrikstad, Halden, Moss og Sarpsborg. En egen prosjektgruppe arbeider med dette.

HiÅ: Utvikling og gjennomføring av nettstøttede delemner/temaer i BA-studiene er fortsatt på planleggingsstadiet. Ved HiÅ skal det gjennomføres en strukturendring slik at praksisstudier i andre år skal omfatte spesialisthelsetjenesten, mens tredje år skal omfatte hjemmetjenesten/kommunehelsetjenesten. Planer for dette arbeidet lages nå. Forslagene pr. i dag er at

⁶ TVEPS = Senter for tverrprofesjonell samarbeidslæring ved Universitetet i Bergen, som arbeider tett sammen med Høgskolen i Bergen, Fjell kommune og Bergen kommune.

tverrprofesjonell samarbeidslæring skal inngå i hvert av studieårene. For sykepleier- og bioingeniørutdanningen er det tenkt slik:

1. studieår: I faget Kommunikasjon, ledelse og konfliktløsning for sykepleierstudenter og i faget Kommunikasjon og samhandling for bioingeniørstudenter vil det være to timer felles undervisning om hva og hvorfor tverrprofesjonelt samarbeid, samt presentasjon av ulike modeller for TPS og ulike profesjoner sin oppfatning av tverrprofesjonalitet. Studentene deles opp i grupper med ca. 10-13 sykepleier- og to bioingeniørstudenter. Hver gruppe får i oppdrag å levere fem **templat** som beskriver ergoterapeuter, fysioterapeuter, radiograf, bioingeniør og sykepleier sine ansvarsområder. Studentene skal finne informasjon om profesjonene enten ved intervju med utøvende profesjonsutøvere eller dokumentgjennomgang av rammeplaner. Innlevering på Fronter. En video med et case om mangler på tverrprofesjonelt samarbeid vises. Gruppene leverer tilhørende oppgavesvar til caset på Fronter.

Enprofesjonelt opplegg:

Bioingeniørstudenter skal en halv dag på sykehusavdeling eller en halv dag på et legekontor ha fokus på profesjonsutøvere sine roller i helsevesenet. Arbeidskrav: Innlevering av refleksjon om tverrprofesjonelt samarbeid.

2 studieår: Enprofesjonelle opplegg:

Bioingeniørstudenter: I faget Yrkesetikk for bioingeniører skal studentene ta utgangspunkt i **templatene** fra første året om forskjellig profesjoner sine ansvarsområder. I grupper skal studentene lage videoer som synliggjør etiske utfordringer i tverrprofesjonelt samarbeid.

Sykepleierstudenter: I faget Samfunnsfag 2, Pedagogikk, inngår tverrprofesjonell samhandling som tema. Studentene presenteres en video fra Trondheim Helseklynge som viser mangel på tverrprofesjonelt samarbeid og en tilsvarende situasjon med tverrprofesjonelt samarbeid. Studentene skal i gruppe reflektere over tverrprofesjonelt samarbeid.

Praksisstudier sykepleierstudenter: følge opp en «kompleks» bruker i hjemmetjenesten som har behov for koordinerte tjenester fra flere ulike profesjonsutøvere.

3 studieår: Enprofesjonelle studieopplegg, med fokus på tverrprofesjonelt samarbeid:

Bioingeniørstudenter:

I faget Medisinsk laboratorieteknologi ekstern praksis: «skyggepraksis»: Følge en student fra en annen studieretning eller en profesjonell yrkesutøver en halv dag, primært på en senvakt. Arbeidskrav: refleksjonsrapport om erfaringer.

I faget Laboratoriemedisin: simulering sammen med studenter fra videreutdanning innen anestesi/operasjon/intensiv.

Sykepleierstudenter:

I praksis brukes «skyggepraksis»: en student «fotfølger» en student fra et annen studium eller en profesjonell yrkesutøver. Arbeidskrav: refleksjonsnotat fra dette som brukes som grunnlag for diskusjon i en refleksjonsgruppe.

Konklusjon:

For å fylle resultatmål 2 gjenstår det arbeid med konkretisering og utprøving av egnete opplegg. Hovedutfordringen her er også være om denne undervisningen gjennomføres som tverrprofesjonell samarbeidslæring, altså erfaringslæring mellom studenter, eller om det fortsatt vil være enprofesjonell undervisning OM samarbeidsproblematikk.

Resultatmål 3

Utvikle digitale læringsressursar (lærestoff og case) til bruk i grunn- og videreutdanning for å lære tverrprofesjonell samhandling

Tiltak

Planlagte tiltak:

- Lærestoff om tverrprofesjonell samhandling – til bruk i grunn- og videreutdanning
- Case-bank (videosnuttar)
- Video-/audioforelesinger
- Gjennomføring av kurs i digital historiefortelling ved hver av høyskolene

Utvikling av digitale læringsressurser for bruk i grunn- og videreutdanning er påbegynt. Den økende vektleggingen på nettstøttet studieopplegg i videreutdanning i Tverrprofesjonell samhandling («TPS-studiet») er en begynnelse på dette. Her blir Fronter brukt som læringsplattform, der lærestoff om tverrprofesjonell samhandling blir lagt ut, elles for informasjon og kommunikasjon med og mellom deltakerne, med asynkrone interaksjoner (Forum-funksjonen i Fronter). Adobe Connect blir brukt for synkrone nettmøter. Forelesninger erstattes med videoopptak av samtaler med ressurspersoner.

TPS-prosjektet har et felles nettsted/blogg www.hsh.no/tps Dette nettstedet gir en oversikt over prosjektprosessen, og har med lenker til sentrale informasjonskilder om tverrprofesjonelt samarbeid og samarbeidslæring. TPS-prosjektet har også et eget Fronterforum, felles for prosjektgruppa og de lokale medarbeiderne i prosjektet.

Innenfor hver av høyskolene finner vi følgende tiltak med bruk av digitale ressurser:

HSH: 1, Kurs i digital historiefortelling ble gjennomført i mai d.å., i samarbeid med ALK ved HSH, med to deltakere fra HiØ, to fra HiÅ og fire fra HSH – som TPS-prosjektdeltakere. Digital historiefortelling ble også lagt inn som en arbeidsoppgave i videreutdanningsstudiet i Tverrprofesjonell samhandling. I kommunikasjonsundervisning i emnet Sykepleie og samfunnsvitenskapelige fag i BA-studiet ble, som nevnt, «flipped classroom» prøvd ut. Studentene laget her det meste av undervisningsmateriellet. Det finnes nå digitalt, som videosnutter om alle emner i kommunikasjon som er lagt opp som pensum.

2, Som grunnlag for å fokusere sterkere på digitale læringsressurser har begge prosjektmedarbeiderne fra HSH deltatt i NTNU's MOOC «Smart læring», Bente som registrert student og Gerd som uregistrert, men «observatør».

3, HSH er representert i en TPS-arbeidsgruppe ved UH-nett Vest, med Gerd som gruppeleder. Her arbeides det med et nettbasert opplegg for alle studentene ved de aktuelle utdanningene innen nettverket. Opplegget er tenkt laget omkring oppgaveløsning av tre case, som studentgrupper satt sammen mekanisk og på tvers av alle utdanningene, arbeider med

over nettet. Et eget nettsted blir laget for dette formålet. Det nettbaserte opplegget er tenkt som en minimumsløsning for alle, bør følges opp med stimulering til TPS i de praksissituasjonene som studentene er i.

HiØ: I samarbeid med Fredrikstad og Sarpsborg kommune er det utviklet et fleksibelt nettbasert kurs i dokumentasjon. Målgruppen er sykepleier- og vernepleierstudenter og kommunalt ansatte innen helse- og sosialtjenesten. Kurset har et omfang på fem studiepoeng. Intensjonen er at kurset skal bli del av HiØ's undervisningstilbud og del av kommunenes interne opplæringstilbud. Prosjektet ble initiert av forskergruppen Tverrprofesjonelt/tverrfaglig samarbeid og samarbeidslæring. Norgesuniversitetet har bevilget midler til utviklingen av kurset.

HiÅ: Ved HiÅ er det tidligere produsert en film om brukerorientert samhandling, som blir brukt i undervisningen for bioingeniør- og sykepleierstudenter.

Status:

HSH: Det diskuteres om det er hensiktsmessig å legge til rette for felles ressurser mellom høgskole og team/avdelinger i praksis på et åpent nettsted, om det skal være innenfor et lukket forum som Fronter/Canvas, eller om man skal bruke e-post og fellessamlinger om TPS.

Konklusjon:

For å oppnå dette resultatmålet gjenstår det betydelig arbeid rettet inn mot utvikling og bruk av digitale læringsressurser.

Resultatmål 4:

Utvikle gode teammodeller ved utvalgte praksissteder innen utvalgte kommuner og institusjoner i nedslagsfeltet for hver av de tre høgskolene, og prøve ut digitale samhandlingsverktøy.

Tiltak

Gode teamarbeidsmodeller ved praksissteder er en forutsetning for at det skal finnes gode rollemodeller ved tverrprofesjonell samarbeidslæring. Dette er en forutsetning som vil ligge til arbeidsstedet, men som trolig kan fokuseres via det behovet høgskolen har for praksissteder der studenter kan lære å arbeide sammen med andre profesjonsgrupper. Et avgjørende spørsmål er f. eks. hvilke samarbeidende yrkesgrupper arbeidsstedet har i dag, og hvilke samarbeidsfora og – strukturer som finnes.

HSH: I, Det har blitt tatt kontakt med aktuelle arbeidssteder innen Stord kommune, Tysvær kommune og Bømlo kommune. I Stord kommune finnes det interesse for tverrprofesjonelt samarbeid både i hjemmetjenesten, som har fokus på hjemmehabilitering, ved rehabiliteringsavdelingen, i demensteamet og ved en avdeling for psykisk helse. Rehabiliteringsavdelingen og slagenheten ved Stord sjukehus er praksissteder som vil kunne ha fokus på tverrprofesjonelt samarbeid. De har også ergoterapeut- og fysioterapeutstudenter fra Høgskolen i Bergen. I Tysvær kommune satses det nå særlig på tverrprofesjonelt samarbeid i tilbudet for psykisk syke, og Tysvær har deltatt i Helsedirektoratets kampanje for «Bedre tverrfaglig innsats for barn og unge – BTI».

2, Ved videreutdanningsstudiet i tverrprofesjonell samhandling gjorde en gruppe av deltakerne et miniprojekt knyttet til et omsorgssenter i Vindafjord kommune, med fokus på tverrprofesjonell samhandling der. Det kan trolig bygges opp relevante praksissteder for studenter fra ulike studieretninger knyttet til HSH.

3, I UH-nett Vest sin TPS-arbeidsgruppe har det blitt laget en oversikt over praksissteder for de ulike utdanningene innen helse- og sosialfag. For nedslagsfeltet til HSH er slike overlappende praksissteder begrensete.

HiØ: HiØ's deltakelse i TPS-prosjektet ble initiert av Forskergruppen *Tverrprofesjonelt/tverrfaglig samarbeid og samarbeidslæring*. Forskergruppen har representanter fra helsehusene i TPS-prosjektet. Strategien for å utvikle teamarbeidsmodeller har vært å definere konkrete områder for fagutvikling og forskning. Forskergruppen legger vekt på at forskergruppens medlemmer samarbeider om prosjekter, både på tvers av fag og institusjoner. To definerte satsningsområder er *Hverdagsrehabilitering* og *Fallforebygging*. Intensjonen er at kommunalt ansatte, høgskoleansatte og studenter danner samarbeidende team ved de utvalgte praksisplassene. Et dialogseminar om dette ble avholdt i desember 2014, der strategien for dette arbeidet ble drøftet.

HiÅ: I september d.å. ble det holdt et dialogseminar der Helse Møre og Romsdal og de fleste kommuner som har sykepleierstudenter og bioingeniørstudenter i praksis ble invitert. Her deltok representanter fra Ålesund kommune og sykehusene i Ålesund og Molde, sammen med lærere fra HiÅ. (Fire lærere fra Høgskolen i Lillehammer kom også over til Ålesund for dette seminaret). Nye møter med Ålesund kommune og Ålesund Sjukehus ble avholdt i november, for å drøfte utvikling av praksisplasser med fokus på tverrprofesjonell samarbeidslæring.

Konklusjon:

For dette resultatmålet gjenstår det betydelig arbeid. Det vil være aktuelt å se nærmere på hvilke praksissteder som i dag har studenter fra ulike utdanningsretninger, slik at det kan legges til rette TPS. Det vil i første omgang være ved disse praksisstedene eksemplariske team vil være viktige.

Resultatmål 5

Etablere digitale nettverk for erfaringsutveksling og videreutvikling av teamkompetanse i nedslagsfeltet for hver av de involverte høgskolene.

Status

Her har ikke prosjektgruppen diskutert ferdig hvordan og hvilke digitale verktøy som vil være mest hensiktsmessig for erfaringsutveksling og videreutvikling av teamkompetanse i nedslagsfeltet for høgskolene. Det finnes flere nettsteder som er mer eller mindre aktive, slik som nettstedet for det nasjonale nettverket for tverrprofesjonell samhandling, www.tpsnett.no og TPS-prosjektets nettsted, www.hsh.no/tps. Det siste er nå aktivt igjen, etter en datakræsje i sommer. Spørsmålet er ikke avklart hvilken funksjon et slikt nettsted skal ha.

Konklusjon

Dette resultatmålet gjenstår det betydelige diskusjoner før det kan realiseres.

Tiltak for planlegging av innføring av TPS som tema i utdanningene som har vært under diskusjon, men ikke er konkret planlagt:

- Felles introduksjonsseminar for planarbeidsgrupper ved de tre høgskolene bør etableres for idé og erfaringsutveksling undervegs før videre bruk av Adobe connect.
- Introduksjonsseminar for lærere og praksisveiledere med tanke på fasiliteringsprosesser ved TPS – evt. gjennomført lokalt ved hver av høgskolene
- Introduksjonsseminar for involverte deltakere fra praksisfeltet, med fokus på utvikling av gode teamarbeidsrollemodeller og bruk av digitale samhandlingsverktøy

Kommentarer til disse forslagene:

Planarbeidsgrupper:

Innføringen av TPS ved de ulike høgskolene griper inn i den vanlige virksomheten, og TPS blir møtt med ulike grad av forståelse og engasjement ved høgskolene. Planen om å etablere planarbeidsgruppe ved hver av høgskolene, som så kunne arbeide sammen, har derfor ikke vært prioritert. Det nærmeste dette, som hittil har blitt gjort, er en felles prosjektgruppe for deltakere (lærere) i videreutdanningsstudiet i tverrprofesjonell samhandling som kommer fra HSH og HiØ, som har arbeidet med planer for TPS ved utdanningene ved disse to høgskolene.

Vi bør fortsatt vurdere om det vil være aktuelt å koble sammen arbeidsgrupper på tvers av institusjonene. Det vil være aktuelt med et erfaringsutvekslingsseminar på nyåret 2015, og spørsmålet er om det ut fra dette kan utkrystalliseres om det er hensiktsmessig å knytte sammen flere arbeidsgrupper.

Introduksjonsseminar for lærere og praksisveiledere om fasilitering ved tverrprofesjonelle studentgrupper og introduksjonsseminar for involverte i praksisfeltet med fokus på utvikling av gode teamarbeidsmodeller.

Kommentar: Det bør vurderes om intensjonene med disse tiltakene vil bli oppfylt gjennom deltakelse i TPS-studiet.

Formidling i 2014

Prosjektgruppa har deltatt i ulike fora, med formidling av prosjekterfaringer. Her er en oversikt:

Interne fagseminar – ved HSH, HiØ og HiÅ

Inst	Dato	Type seminar	Deltakere	Tema	Innledere
HSH	26. mars	Personalsamling	Personalet HSH	Tverrprofesjonell samarbeidslæring	Hele prosjektgruppa
HiÅ	11. september	Fagseminar	Inviterte fra høgskolen, kommuner og sykehus	TPS-prosjektet	Gerd Bjørke Sigurd Roger Nilsen

Eksterne fagseminar – ved andre høgskoler

Institusjon	Dato	Sted	Deltakere	Antall deltakere	Tema	Innledere
Høgskolen i Lillehammer	8 oktober	Lillehammer	Personale BSV-utdanninger	Ca 20	Tverrprofesjonell samarbeidslæring	Gerd Bjørke
Høgskolen i Gjøvik	25 oktober	Kvitfjell	Personalseminar	25	Samhandlingskompetanse utvikles i praksis.	Sigurd Roger Nilsen
Høgskolene i Volda, Molde og Sogn og Fjordane	11-12 november	Loen	Personale BSV-utdanninger + sykepleie	Ca 20	Tverrprofesjonell samarbeidslæring	Gerd Bjørke

Undervisning ved andre studier

Institusjon/utd	Dato	Deltakere	Tema	Innledere
HSH/Videreutdanning i rehabilitering	22 august	Ca 20 studenter	Tverrprofesjonell samarbeidslæring	Gerd Bjørke

Konferanser

Institusjon	Dato	Innlegg	Tema	Deltakere
ATBHVII – Pittsburgh, USA	6-9 juni	Poster	Preparations for Interprofessional Teamlearning	Bente Kvilhaugsvik
		Paneldebatt	Exploring the National Contexts for Interprofessional Education (IPE) and Practice (IPP): An International Comparison of Forces and Factors – Example from Norway	Gerd Bjørke (sammen med Phil Clark, USA, Sarah Hean, UK og Lesley Bainbridge, Canada)
NIPNET-Stockholm, Sverige	2-3 oktober	Poster	Preparations for Interprofessional Teamlearning	Bente Kvilhaugsvik
		Paper	Health and social care students at different cohorts and their experience of workshop and online interprofessional education	Synnøve Hofseth Almås
Høgskolene i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane («Fjordkonferanse»)	19 juni	Paper	Health and social care students at different cohort and their experience of workshop and online interprofessional education.	Synnøve Hofseth Almås (sammen med Frøydis Vasset, HiÅ)
NUV's høstseminar, Tromsø	16-17 september	--	--	Gerd Bjørke, Bente Kvilhaugsvik, Sigurd Roger Nilsen

Annen formidling

Deltakerne i prosjektgruppa har også, utenfor TPS-prosjektet, publisert egne arbeider:

Vasset, F., Inderhaug, H., Bergum, I.E. & Almås, S.H. (2014). Tverrprofesjonell e-læring som pedagogisk verktøy i helse- og sosialfagutdanninger. *Vård i Norden* 34(1),19-23.

Almås, S.H. (2014). Bourdieu sin teori om utdanningssystemet. Willumsen, E. (red.) & Ødegård, A. (red.). *Tverrprofesjonelt samarbeid – et samfunnsoppdrag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Almås, S.H. & Vasset, F. (2014). *Tverrprofesjonell uke med skyggepraksis: Sykepleierstudenter som følger andre helsefagprofesjoner*. Oslo: Forlag I.

Innenfor videreutdanningsstudiet i Tverrprofesjonell samhandling ble det lagt frem prosjektrapporter som er relatert til TPS-prosjektet, og som har nå blir formidlet internt ved høgskolene. Her kan nevnes:

- *Hvordan kan vi bedre samhandlingen med hjemmesykepleien i Halden kommune, for å sikre pasienten gode og koordinerte tjenester?* (Beate Andersen, Elisabeth Johansen, Renate Olsen)
- *«Tverrprofesjonell samhandling under samme tak». Samhandling mellom somatikk og rus/psykiatri i kommunehelsetjenesten.* (Jeanice Bull-Hansen, Eirin Hermansen, Ingvild Såheim)
- *«Samhandling mot felles mål». Sykepleierstudenters læring i praksis med fokus på TPS.* (Siri Brynhildsen, Bente Kvilhaugsvik, Sølvi Inger Eide Lunde, Kristin Myhre, Inger Tjøstolsen)

En annen gruppe tok for seg *Tiltak for å styrke tverrprofesjonell samhandling ved Ølen omsorgssenter* (Kathrina Håvarstein, Beate Sydnes Jacobsen, Kjersti Nævdal Ottesen, Mona Riise)

Utfordringer

Sampillsmeldingen hevder at det trolig er i praksisfeltet det lettest kan skapes møteplasser for studenter fra ulike yrkesretninger, som der kan *lære av, med og om hverandre*. Et hovedproblem her er å etablere kontakt mellom utdanningsinstitusjoner med ulike utdanningsretninger. Dette gjelder særlig HSH, som har kun sykepleierutdanning og HiÅ som har kun bioingeniør- og sykepleierutdanning, men det gjelder også for HiØ når det f. eks. gjelder kontakt med ergoterapeut-, fysioterapeut- og radiografutdanninger.

Definisjonsmessig vil det kreves studieopplegg der studenter fra minst to ulike yrkesretninger arbeider sammen. Med tanke på kjennskap til samarbeidende yrkesgrupper vil det imidlertid være ønskelig med et bredere spekter, og aller helst treffpunkt mellom studenter som faktisk blir nære samarbeidspartnere i fremtiden.

Den kartlegging av praksissteder som TPS-arbeidsgruppa innenfor UH-nett Vest gjorde f. eks. at for HSH sitt vedkommende er kun et fåtall av praksissteder som pr i dag også har studenter fra andre yrkesretninger. Denne oversikten viser for HSH sitt nedslagsfelt:

Hordaland og Rogaland fylker:

Kommune	Arbeidssted	bvern	ergoter	fysioter	radio	sykepl	sosionom	vernepl	Lege
Bømlo	Hjemmesykepleie			HiB		HSH			
Etne	sjukeheim			HiB		HSH			
Fitjar	hjemmesykepleie			HiB		HSH			
Os	hjemmesykepleie			HiB		HSH			
	Luranetunet			HiB		HSH			
Stord	Hjemmesykepleie		HiB	HiB		HSH			
Sjukehus									
Odda sjukehus			HiB	HiB		HSH/HiB			
Stord sjukehus			HiB	HiB		HSH/HiB			
Haugesund sjukehus			HiB	HiB		HSH			UiB

Det er imidlertid ikke sagt at studenter fra de ulike yrkesretningene vil være på praksisstedene samtidig.

Intensjonene i TPS-prosjektet er å prøve ut i hvilken grad digitale verktøy kan være et komplement eller alternativ ved tilrettelegging av tverrprofesjonell samarbeidslæring i velferdsutdanningene. Prosjekterfaringene så langt viser at de største utfordringene er først å få etablert TPS som et tema og et opplegg innenfor utdanningene. Formidlingsmåter og –verktøy vil komme i neste omgang.

Å bygge opp TPS som tema og kompetansemål i utdanningene innebærer store overskridelser i forhold til dagens utdanningspraksis. Dessuten: hvordan «selge inn» nye temaer, som til og med går «utover» profesjonsspesifikk trening, og som ikke er et definert «fag» i utdanningene?

Tiltaksplan for 2015

TPS-prosjektet er nå nesten halvveis i sin prosjektperiode, og det er viktig å lage en konkret plan for tiltak i det kommende året. Ut fra de foregående drøftingene omkring utfordringene, så må det nok en større satsing til om TPS skal inngå i alle utdanningene. Utdanningene er pr i dag enprofesjonelle, og det å legge inn en enhet som er tverrprofesjonell vil kreve aktive valg og satsinger.

Her skisseres først fellestiltak i prosjektet, og deretter konkretiseres tiltak ved hver institusjon:

Fellestiltak

Tiltak	Gjennomføring	Tidspunkt	Involverte
Erfaringsseminar for videre planlegging og koordinering	Gardermoen	10. februar 2015	Prosjektgruppa, styringsgruppe, prosjektmedarbeidere fra hver av høyskolene og deres nedslagsfelt
TPS-studiet	Kull 3 - Kull 4	V-2015 H-2015	Prosjektleder studieansvarlig, prosjektgruppe medansvarlige/veilederfunksjoner Tidligere deltakere involveres i veiledning
Kartlegge hvilke yrkesgrupper som samarbeider om hva, og hvordan – i kommuner og ved institusjoner i nedslagsfeltet for hver av høyskolene	Kontakt med aktuelle arbeidssteder	V-2015	Prosjektgruppa
Etablere kontakt med utdanningsinstitusjoner som kan være aktuelle samarbeidspartnere for å skape fellesopplegg for studenter fra ulike studieretninger	HSH: HiB, DHS, UiB, UiS HiØ: HiOA HiÅ: HiST, HiM	V-2015	Prosjektgruppa
UH-nett Vest seminar	Deltakelse Formidling?	22-23 april	Prosjektgruppa delta
NIPNET-konferanse	Formidling	23-24 november	Prosjektgruppa delta

Når det gjelder tiltak ved hver av institusjonene tas dette med til erfaringsseminaret på Gardermoen